6ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1698 — ԻՋՄԻՐ 27|12 ՓԵՏՐՎԱՐ 1915 — ՈՒՐԲԱԹ

طاشينك

ارمنيجه يومى سياسى غزته

صاحب امتياز : هرانت صاموريان

"TACHINK,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN
SMYRNE

Directeur - Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

10 ՓԱՐԱ

ԴԱՇԻՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏՐԿ.	ՎԵՑ.	ԵՒՆ.
ԻՋՄԻՐ	80	40	20
ՊՕԼԻՍ ԵՒ ԳԱՒԱՌ	80	40	
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ	25	12	Հր.

Չհրատարակուած ձեռագիրք եւ չեն ետուիր

ՏՆՕՐԻՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

10 ՓԱՐԱ

ԶԱՅԵԼՔԷՆ ՄԷՋ

Քաղաքիս վաճառ. կառավարչը՝ Ղրիք-չարլըի երևելիներեն մեկուն յայտարարութիւնով մը իրազեկ ըրած էր ժողովուրդը նեղկայ ահրոյ կացութեան մասին։

Այդ պաշտօնագիրը զժբազդաբար անիրավներու կզմէ սխալ կերպով բացատրուեցաւ անհեզի խուճապ մը և անօգուտ երկիւղ մը սփռելով ապէտ խաւերու մէջ, որոնց ի վերջոյ բացատրուեցաւ այդ պաշտօնագրին խմաստը, հանդարտեցնելով յուզուած միտքերը և սրատարափ սիրտերը։

Եւ ի՞նչ կ'ըսէր այդ պաշտօնագիրը, թէ՝ թշնամին մտադրած ըլլալով քաղաք մտնել, կ'ապահոված քալ քարի վրայ չմտցուիլ, եթէ քաղաքին կզմէ ընդդիմութեան մը հանդիպէր։ Արդ՝ կարելի՞ բան էր առանց պաշտպանութեան պահուըլ, առանց ինքնապաշտպանութեան բալոր միջոցներն ձեռք առնելու, վերջապէս առանց դնդակ մը արձակելու բանի թշնամիին, հրամմնկե՛ք, առէ՛ք ձերն է քաղաքը, Օսմանեան կայսրութեան երկրորդ մայրաքաղաքն հանդարտօդ Իզմիրը։

Այս սպառնալիքին ի պատասխան ի՞նչ կ'ըսէր Կառավարչ պէյը, թէ ամեն ինքնապաշտպանութեան միջոցները ձեռք առնուած ըլլալով, որոշուած էր նոյնիսկ քաղաքին մէջ ընդդիմադրութեան ձեռնարկել և Իզմիրի փողոցները թշնամիին արիւնով ներկել, նոյնիսկ եթէ հակառակ պատրաստ եւս մտածելով անհնար գտնայ ցվերջ մաքրել թշնամիէն քաղաքը, կառավարութիւնն ու անոր բանակն իր պարտականութիւնը պիտի կատարէր ցվերջ։

Այս ամեն հաւանականութիւններն հաշուի առնելով վճռ. ուսակալը հրաւէր կ'կարդար ամենազգի ժողովուրդին որ եթէ կ'ուզէ թազա քաղաքն և մնայի պէտի ներքին գործերը, որովհետև կ'ուզնէր Կառավարչը, որքան ալ քաղաքին անզօրութեան և ապահովութեան համար ձեռք առնուած ըլլան հարկ եղած բոլոր միջոցները, քաղաքին մէջ պատերազմի մը պարագային ամենից նուիրական պէտք եղածին չափ պաշտպանել բնակչութիւնը։

Ահա համառօտ ասանք էին որ կ'հաղորդէր ժողովուրդին և ժողովուրդն փոխանակ անոնց իմաստին թափանցելու և ծանրախոհութեամբ մը մտածելու, խնդիրն ամերևոյթ գաղել սկսաւ և առնուազն տեղ պէտ ժամ մը անհանգստութիւն ունեցաւ։

Բայց հեզահետ մտքերը պարզուեցան, ամեն ոք պատրաստ սկսաւ թէր ու դէմ խորհրդածել և ժամէ մը յետոյ ամեն բան իր բնականն վիճակին մէջ կ'մտնէր։

Այն կարծիքն ունեմ թէ վրդովուելու բնա՛ւ տարկ չկայ, Կառավարչ պէյը, իրեւ վերին պատասխանատու անդորրութեան, իր պարտքը կատարեց, ինք մեզմէ չատ լաւ կ'հասկնայ թէ օրական երկու կառավարուիլ հնար չէ Իզմիրի հինգ հարիւր հազար ժողովուրդը դէպի ներքին գաւառները փոխադրել, ամենէ երկչոտներուն և ամենախոցելի դէպքէ ալեզլուխներու համար էր այդ յայտարարութիւնն, բնականաբար ժողովուրդը փոզոնները չպիտի թափառի եթէ երբէք թշնամին Իզմիրի ծոցին մէջ երևի և թշնամութեանց սկսի, ամեն ոք ա՛լ զգուշութիւն իր անձին և սիրելիներուն զգուշական միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, մինչև որ վերջնականապէս քաղաքն անզօրութի և հօրիզոնը պարզուի արձակուած ռումբերէն ու գնդակներէն, վճռելով նաև թշնամիին կացութիւնը։

ՆԱ

ԻԶՄԻՐԻ ՌՄԲԱԿԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ թշնամի տորմիղը հանդարտ կեցած է, մեր ամրոցեալ պիրքերը չունքչարլըի օր ոևէ յարձակում չ'ունենցան։ Թշնամի տորմիղը Քէօսթէն կզմէին մաքին չէ եկած։ Երկու անգլիական և մեծ ռուսական յածախաւոր ինչպէս նաև չորս փոխադրանաւեր Քէօսթէն Ատաթի շրջակայքը կեցած են։ Ժողովուրդը, մի քանի օրէ, վարժուած ըլլալով թշնամւոյն այս խաղալիքին չորեքշարթի օր կ'արձակ արամութեամբ անոցուած է։ Աջի օրուան կառավարութեան կատարած ներկաթէ լէ պլէպիի նման չէդին ու մէդին յայտարարութիւնը ժողովուրդը խիստ գոհ թողուցած է և իր վհատութեան վրայ ատիճան մը ևս ուելցնելով, իրր պլուխ և պոռ այնքան անպարտելի կամք ունեցող կառավարի մը համար չնորհակալ ըլլալով, վհռ սրտով կը գովէ իր հրամանատարներն ու կառավարիչը։

Ամեն հաւանականութենէ առջև հայրենիքի պաշտպանութեան գործին անհրաժեշտ արդիւք հանդիսանալիք կիները ու փոքրիկները, ակռաւած է երկաթընէ գետերը գրկել, ինչ որ ժողովրդական համար ալ լաւ գրաւական մըն է իրր հեռաւոս ու նախազգուշանքի հասկցող անձեր։ Ամբողջ ժողովուրդը, կառավարութեան հրամանին չուրջը, ժողովուրդ ու կառավարութիւն միացած թշնամւոյն դէմ կատարեալ անձնուիրութեամբ յարձակելու և արշաւելու եռանդը, ընդհանուրին միակ իաչալն ու նպատակն է։ Ժողովուրդը բոլորովին վստահ է, կառավարութեան հոգածութեան, կառավարչին հաւատքին ու հաստատակամութեան ու զօրաց և հրամանատարներու յանդգնութեան վրայ։ Կառավարութիւնը ինչ ոչ ընէ ուղիղ է։ Կառավարութիւնը, մեր երկրին պատւոյն ու չահուն դէմ գործուելիք սեւ բանի դէմ պզպատեալ վահան մըն է, և մենք ալ այդ անխոնջ ու անատան բերդերու մանուկներն ենք։

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ԿՈՐՈՎ

Երկիրը պաշտպանող բերդերու և ծովեզերեայ մարակոցներու մէջ գտնուող ապահերու զօրքերու բարոյական կորովը ոևէ գնահատումէ բարձր է։ Այս գիւղացիներու հաւատքի միացումը, հայրենիքի սէրը և զոհողութիւնները այնքան վսեմ ու ատաւածային են որ զայն նկարագրել անկարելի է..., բայց արտով ղեալ և յուզուիլ կը նշանակէ տարուիլ բոլորովին տարբեր աշխարհ մը։ Այսօր մեր մարակոցներու ահեղները, այն ատիճան հերոսական ու քաջարի են որ, մահուան տարափ կ'սպղնեն։ Ատենք սրտի այնպիսի ուժ մը ունին որ, իրենց աչքին առջև թշնամւոյն ռումբը, զրահն ու արկածոթը անազդու կը մնան։ Այսպիսի գինուոր, այս տեսակ տաիւածանման ու գիւցազն ձեռքեր ունենալէ վերջ հայրենիքը այսպիսի հերոսներու տուրքն ու գնդակով պաշտպանուելէ յետոյ, անտարակոյս մեր ապագան յուսալից և ճամբան պայծառ ու թշնամիները պարտուելի են։

ՔԷՕՅԼԻ

ԹՇՆԱՄԻ ՆՅԻ ՄԸ

Փետր. 24ին, Հորինքչարթի գիշեր, ժամը 10ին տեղեկացանք Գարապուրունի նաւահանգիստը Քիոսէն երկկայմ թորփիլտաւ մը եկած է։ Այս թորփիլտաւին վրայ ցամաքէն կրակ բացուած է։ Նաւը մի քանի ռումբով պատասխանած է հրաձակութեան և յետոյ մեկնած է դէպի Հաճի Լիմանի ամրութիւնները, Նաւուն արձակած ռումբերը ոևէ վնաս յառաջ բերած չեն։

ՔՂԱՔԻՆ ԱՆԴՈՐՐՈՒԹԻՒՆԸ

Յայտնի է թէ Իզմիրը այսօր ռազմավայրի մը վերածուած է, երբուին մօտ չարունակուող և հանդէպ պատճառող պատերազմը երբ կը չարունակուի բնականն է թէ Իզմիր չի կրնար իր սովորական վիճակին մէջ գտնուիլ։ Թշնամւոյն այս յարձակումները, առիթած է կառավարութեան արտասովոր միջոցներու դիմել, թէև կառավարչութեան հատատամտութիւնն ու պղպջաձայ հրամանները, իրերու բնական ընթացքը երբէք չեն փոխած։ Այսօր արտասովոր կացութիւն մը մէջ կը գտնուինք, և սակայն կառավարութիւնը երբէք փոտած բռոյականով չ'անհանգստացուց քաղաքին կազապատանութեան խնդիրը։ Մեծ գործերու այս շրջանին մէջ, ժողովրդեան փոքր գործերն ալ երբէք չեն մոռցուիր։ Կառավարութիւնը պզպջաձայ արտով մը, երկրին պաշտպանութեան միջոցներու մասին գիշեր ու ցերեկ մտածելու առին, չի մոռնար իր ամենէն փոքր գործերը և կատարեալ ուշադրութեամբ զանոնք կը չարունակէ։

Այս վիճակը, երիտասարդ Թուրքիոյ հոգւոյն մէջ վառող պարտականութեան բոսին ու նորոգուող կեանքին մէկ արտաքին ցոյցն է։ Պատերազմը, մեր մէջ արտակարգ կերպով ուելցուցած է գործունէութեան ոլորտ։ Կառավարութիւնը մէկ կողմէն երկրին մտին խորհելու ժամանակ, մեւս կողմէն ալ ժողովուրդն ու ժողովրդեան գործերը չի մոռնար։ Ընդհակառակը երկրին պաշտպանութեան խնդիրը, պարզապէս կը զօրացնէ երկրին ներքին խնդիրներուն կարգադրութիւնը։ Իրօք մեր կառավարութեան այս հատատատամտութիւնը, իրերու այսքան ներդաշնակ և բնական ընթացքը, երկրին մէջ բարոյական կորովի զօրացումին և հաւատքին չատնալն մեծ չափով կ'սպղէ։ Շիտակը ըսելով, այսպիսի ժամանակ մը կառավարութեան ցոյց տուած այս հատատատակամութիւնը ու անխոնջ աշխատանքը, կ'սպահովէ մեզ մեր ապագայ յաղթութեան բոլոր յոյսերը։

(ՔԷՕՅԼԻ)

Քաղ. Վերջին Լուրեր

[Քաղուած Պօլսոյ եւ Իզմիրի թերթերէն]

Ամերիկ կը տեղեկացնեն թէ «Մրօնոս» յորուածի մը մէջ իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ Յունաստանի կառավարութեան թագաւորին որ ազատած է իր երկիրը վենիզելոսի վհատութենէն։

*** «Օսմանիէլը Լոյս» կը գրէ թէ ի նորոյ բանակցութիւններ սկսած են ռուսիոյ և պուլկար կառավարութեանց միջև։

*** Գերման ընկերվարականներու օրգան «Վորվարց» կը գրէ թէ, այն պարագային երբ Տարտանէլը անցնելու մասին Դաշնակիցներու փորձը ձախողի, այս պէպքը անոնց բարոյական մեծ անկումին պատճառ պիտի ըլլայ։

*** Վիէննայէ պաշտօնապէս կը հեռագրեն թէ Քարբաթներու մէջ ճակատամարտները առատութեամբ կը շարունակուին։ Միևնոյն տեղեկութեանց համաձայն՝ Ա. թէնքի մատալը երկու խումբի բաժնուած է։ «Լօքալ Անցայկըր» կ'ուելցնէ թէ պատուի ժողովուրդները պիտի հետևին Ա. թէնքի բնակչութեան կարծիքին։

*** Սօֆիայէ կ'իմացնեն. «Բէրլօրէց» Յունաստանի կացութեան մասին խօսելով կ'ըսէ թէ Մ. Զաիմիս պիտի չարունակէ սպառողական քաղաքականութիւն մը պահել չարմարագոյն առիթին գործելու համար։

*** Արևմտեան ռազմաթատրէ կ'իմացնեն թէ Ֆրանս. յարձակումները ետ մղուած են ամբողջ ճակտին վրայ։

*** Միւս կողմէ արևել. ռազմաթատրէ կ'իմացնեն թէ 5500 Ռուսեր գործակալ կերպի բռնուած են Գերմանի զօրախումբերու կողմէ։

*** Պերլինէ կը հեռագրեն թէ Բայխսպանքի ոսկի գրամը գործածել ուելցած է, անցեալ չորեքշ., մօտաւորապէս 23 միլիոն մարք։

*** Վիէննայէ կ'իմացնեն. Պաշտօնական զեկոյց մը կ'ուելցնէ թէ Քարբաթներու մէջ ձակատամարտները կը չարունակուին, ուր ռուսեր իրենց դիրքերն հանուած են մեծ կորուստներու ենթարկուելով։ Միևնոյն զեկոյցը կ'ուելցնէ թէ Կոլիցիոյ հոզամասին մէջ ատող ճակատամարտներ մղուած են, որոնց ընթացքին ուսարօ-հունգարական զօրախումբեր գերի բռնած են մի քանի ռուս սպաներ և 500 զօրքեր։ Միևնոյն տեղեկագիրը կը չարունակէ. թշնամին իրենց նիրքերն կորուստներով նոր ուժերով նորոգելով յառաջ անցած են, իրենք անպատ գտնուզան յարձակումներով մօտհնալով ուսարական գիրքերու։ Ռուսական յարձակումը ձախողած է արգելքներու առջև։ Երկու կողման կորուստները կարևոր են։ Աւստր. զօրախումբեր ուրիշ ճակտի մը վրայ յաղթութեամբ յարձակման ձեռնարկած են։

*** Կալիցիոյ մէջ ռուսական զօրաւոր հեծելազօրաց վաշտի մը կողմանէ կատարուած յարձակում մը ձախողած է։

*** Աւստրիական զեկոյց, 8 Մարտ.— Ռուսական Բոլոնիոյ մէջ ճակատամարտները կը չարունակուին։ Թշնամին բազմաթիւ վայրերէ հանելով յառաջացեալ խմաններ գրաւեցինք, մեծ կորուստներու հնթարկելով զայն։ Արևմտեան Կալիցիոյ մէջ մեր զօրախումբերը յառաջացան յաղթութեամբ։ Կորլիցի մէջ թշնամին ևս մղուած է, արիւնահեղ կռիւ մը վերջ վայր մը գրաւեցինք նմանապէս։ Բազմաթիւ սպաներ և 5000 հոգի գերի բռնեցինք։ Քարբաթներու մէջ յամառ կռիւներ կը չարունակուին։ Լիքօվի հոզամասին մէջ ռուսեր մեծ ուժերով յարձակումներու ձեռնարկեցին։ Թշնամին տեղափոխուելով նոր ուժերով յառաջանալ սկսաւ։ Հակառակ մեծ կորուստներու և-

«ՄՇԱԿ» ԹԵՐԹԻ ՀԱՏՈՒԿ 1901

ԱՄԵՆԱՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՎ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՄՇԱԿ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹԻՆ ԱՌԱՒՕՏԸ

Ն·

ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ ԽՕՍՔ

Ներքոյ տպագրուած պատգամաւորական խօսքը կարդացուած է եղած ընդհանուր ժողովին մէջ, որ տեղի ունեցաւ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, Ս. Պատարագէն յետոյ, Կիրակի, 26 Յունուար, 1901 թուին։ Ընդհանուր ժողովին մասնակցութիւնը շատ ընդարձակ էր։ Ներկայ էին ոչ միայն ընտրողները, այլ եւ շատ մը ուրիշ հայեր, որոնք ցանկացած էին լսել թէ ինչ պիտի ըսէ իրենց պատգամաւորը։ Ներկայ էին նաեւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսական Տեղապահ Գերապատիւ Տ. Գէորգ Եպիսկոպոս Սուրէնեան, Գերապատիւ Տ. Մեսրոպ Եպիսկոպոս Թէրզեան, Գերապատիւ Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Յովհաննիսեան, Գերապատիւ Տ. Ներսէս Քհնյ. Ալէքսանեան, Գերապատիւ Տ. Գարեգին Քհնյ. Տէր-Գրիգորեան, Գերապատիւ Տ. Գրիգոր Քհնյ. Տէր-Յովհաննիսեան, Գերապատիւ Տ. Գրիգոր